

Sporočilo za javnost
Slovenski etnografski muzej
Ljubljana, 8. junij 2018

Slovenski etnografski muzej odpira novo razstavo

V četrtek, 14. junija ob 19. uri bo v Slovenskem etnografskem muzeju odprta osrednje letošnje razstave *Kjer so čebele doma*, ki razkriva zbirke SEM in podaja pogled na avtohtono kranjsko čebelo, panje, poslikane panjske končnice in čebelnjake, katerih bogata dediščina večplastno zaznamuje slovensko kulturno krajino. Z njo SEM obeležuje tudi prvo praznovanje Svetovnega dneva čebel in Evropsko leto kulturne dediščine 2018. Pri razstavi sodelujejo številne ustanove in posamezniki. Avtorica razstave je Barbara Sosič, kustodinja Slovenskega etnografskega muzeja, soavtorica pa dr. Bojana Rogelj Škafar, njeno izvedbo pa je omogočilo Ministrstvo za kulturo RS.

Slovenija je domovina odličnih čebelarjev in avtohtone kranjske čebele. Ima več kot 11.000 čebelarjev, slovensko pokrajino bogati več kot 13.000 čebelnjakov in okoli 180.000 panjev s čebelami, ki nabirajo kakovosten med in dajejo druge pridelke.

Razstava predstavlja nekdanje in današnje čebelnjake ter pester izbor čebeljih panjev, njihovih domovanj - iz zbirke SEM in iz drugih slovenskih muzejev (Čebelarkega muzej Radovljica, Posavskega muzeja Brežice, Tehničnega muzej Slovenije). Razstavljeni so tudi panji iz sosednjih držav, v katerih prav tako domuje kranjska čebela - iz Hrvaške, Srbije, Bosne in Hercegovine (za razstavo jih je posodil Etnografski muzej Zagreb) ter iz Avstrijske - Štajerske (izposojenih prek Štajerske čebelarke zveze).

Posebno mesto je na razstavi posvečeno poslikanim panjskim končnicam iz zbirke SEM, ki so izvorna vrsta ljudske umetnosti in v njej edina likovna vrsta s številnimi posvetnimi figuralnimi motivi in z moralističnimi in satiričnimi vsebinami. V času njihovega nastajanja, torej od srede 18. stoletja do prve svetovne vojne, je bilo poslikanih več kot 50.000 končnic. V poznem 19. stoletju so bile panjske končnice razširjene na Gorenjskem, južnem Koroškem, na vzhodnem Štajerskem, v Prekmurju, medtem ko v južnem pasu Slovenije in v neslovenskih deželah niso bile v navadi. Med razstavljenimi originali poslikanih panjskih končnic pa je najstarejša datirana poslikana panjska končnica iz zbirke SEMa z motivom sv. Urbana (1770) in najnovejša končnica, izvedena v tehniki strojne vezenine Vezenja Ercigoj, z motivom Hudiča, ki pelje Lutra in Katrco v pekel (2014).

Prav tako razstava izpostavlja redke primere figuralnih panjev v obliki vojaka in psa kot stražarjev in čuvarjev čebelnjakov, ki so jih naročali in postavljali le tisti čebelarji, ki so želeli še dodatno obogatiti videz svojih čebelnjakov s poslikanimi panjskimi končnicami.

Med posebnostmi na razstavi gre omeniti tudi umetniško interpretirano skulpturo kranjske sivke, te slovenske avtohtone delavne in dolgožive čebelje pasme, ki jo je za razstavo ustvaril Guillermo Escalante, v Sloveniji že dolga leta živeč argentinski umetnik.

Čebelarjenje v mestih oz. urbano čebelarjenje doživlja razcvet. Tako ima Ljubljana že več stojišč nakladnih panjev, postavljenih na različnih lokacijah po mestu - na strehah stavb, parkih in drugod. Prek Čebeljega nadzornega centra, ki bo postavljen v sklopu razstave, posvečenem urbanemu čebelarjenju, bodo obiskovalci razstave lahko v živo spremljali dogajanje v čebelnjakih na poslovni stavbi A1, v BTC, na strehah Hotela Park in Cankarjevega doma. Živ prenos je SEMu za čas razstave omogočila družba BTC.

Arhitekturo razstave in grafično oblikovanje je izvedel oblikovalec Matej Župančič, Medianova.

Razstava bo odprta vse do junija 2019. V tem času se pripravljajo vrsta spremljajočih dogodkov, vodstev, delavnic, strokovnih razprav na različne teme - o koristnosti čebel za ravnovesje ekološkega sistema, za zdravje človeka - do predstavitev raznovrstnih koristnih čebeljih pridelkov in proizvodov. Na primer: skozi cikel dogodkov in priložnostno razstavo se bo predstavilo podjetje TOSAMA, danes moderno podjetje, ki proizvaja tudi zdravilne izdelke z medicinskim medom. TOSAMA je eden ključnih podpornikov razstave *Kjer so čebele doma*.

Kontaktna oseba:

Barbara Sosič, avtorica in kustodinja razstave, Slovenski etnografski muzej
T: 01 / 3008 749, barbara.sosic@etno-muzej.si